מזכירות החברה

מסמך החלטות

ישיבת ועדת ביקורת חיצונית מס' 26/15 , משרדי קק"ל, מודיעין

יום חמישי, כ"ח אלול תשפ"ו, - 10/09/2026 09:00 - 11:00

חברים:
יו"ר הוועדה - כבוד השופטת בדימוס אסתר שטמר
עו"ד ליאב איינס ; עו"ד פפי יקירביץ ; אורית סמט ; ד"ר רוני ענבר

משתתפים:

זהבית אמסלם ; יועץ משפטי - עו"ד שימי בראון ; פרופסור שרון חנס (נוכחות בזום) ; ראש מטה לשכת יו"ר קק"ל - ערן חרמוני ; מנהל חטיבת כספים וכלכלה - יובל ייני ; מזכיר הועדה - עו"ד אביתר יצחק הלוי ; מ"מ מזכיר החברה - דוד מזרחי ; מ"מ מזכירת הדירקטוריון - גלי סיטון ; מבקר פנים - עוזי עזר ; עו"ד סער פאוקר

סדר יום:

1. הסכם קק"ל – הצ"ע וההסכם עם עושים ציונות (ע"צ)

החלטות

1. הסכם קק"ל – הצ"ע וההסכם עם עושים ציונות (ע"צ)

החלטה מס' 26111501/5

ועדת הביקורת החיצונית התבקשה לקיים דיון ולקבל החלטה בעניין תמיכת קרן קיימת לישראל ("קק"ל") בהסתדרות הציונית העולמית ("הצ"ע") באמצעות הסכם, וכן בהסכם תמיכה של קק"ל בעמותת ע"צ (עושים ציונות). לשם כך עיינה ועדת הביקורת בחוות דעת הוועדה הציבורית מיום 28.7.2026 ובעדכון מיום 9.8.2026, בהסכמים הקודמים בין הצדדים, בחוות הדעת המשפטית שניתנה בעבר להתקשרות זו ובחומרי רקע נוספים רלוונטיים, לרבות תזכיר קק"ל. הוועדה שמעה את יו"ר הוועדה הציבורית, השופט בדימוס פרופ' עודד מודריק ואת המומחה שייעץ לוועדה הציבורית, פרופ' שרון חנס, בשאלת התמיכה בהיבט הכלכלי, האם גובה התמיכה נופל בגדרי עסקה חריגה. ההסכם הובא לאישור הוועדה ע"י יו"ר קק"ל, מר אייל אוסטרינסקי, שהוסיף והבהיר את חשיבות ההסכם הן לקק"ל הן להצ"ע. מר אוסטרינסקי הדגיש את הצורך בהגדלת הסכום המועבר, לנוכח הצרכים והאתגרים הקיימים בפניהם עומדים המוסדות הלאומיים בכלל והצ"ע בפרט. כמו כן, מצב האנטישמיות הגואה בכל העולם, והצורך לתת מענה לכל הקהילות היהודיות.
ההסכם הנוכחי המובא לדיון שונה מן ההסכם שקדם לו בפרטים שונים, לרבות בהיקף הסכומים הגבוהים המבוקשים מקק"ל כתמיכה בפעילות הצ"ע, ובגופים הציוניים תחתיה. כמו כן, בשל העובדה שהתקציב שאושר לשנת 2026 היה תקציב המשכי בלבד, נקבעה בהסכם תוספת לשנה זו. זאת ועוד, הסכומים הוצמדו למדד המחירים לצרכן עד שיעור של 3.5% לכל השנים, ונקבעה אפשרות של קק"ל לבחון את ההסדר ואת התחיבותה לפיו, אם הכנסותיה ייפלו מסכום מזערי מסוים.
ועדת הביקורת קיימה 5 ישיבות בנושא זה. לאחר עיון מדוקדק בהסכם המוצע, הציעה הוועדה לקק"ל לבחון קביעת תקרה לתמיכה, שעולה בקנה אחד עם המלצות פרופ' חנס בדבר קיומו של רף סבירות להוצאה מעין זה, מהכנסות קק"ל השוטפות (מרמ"י ומהשקעות כספיות). עוד הוצע, כי הצ"ע תיטול על עצמה להקפיד להשתמש בחלק הארי של כספי התמיכה מקק"ל לצרכי הפעילות עצמה. לאחר שהוסכם על הצדדים לערוך שינויים והתאמות ברוח זו, בחנו שוב את ההתקשרות. ההסכם מעגן את תמיכת קק"ל בהצ"ע ובארגונים הציוניים למשך 4 שנים, ומאפשר גם תוספת לשנת הכספים הנוכחית, שבה כבר אושר תקציב המשכי להצ"ע ולגופים הציוניים. תמיכה זו נובעת מתכלית קיומם של קק"ל ושל המוסדות הלאומיים, לביצוע פעילות ציונית. היא מתבטאת גם בסעיף 3 בתזכיר ההתאגדות של קק"ל, אשר קובע את מטרות החברה. בין המטרות ק ובע סעיף 3 ח' גם תמיכה בתאגידים שפועלים ללא מטרות רווח, שמטרותיהם עולות בקנה אחד עם מטרות החברה. לרבות תאגידים הקשורים למוסדות הלאומיים של התנועה הציונית. סעיף 4 בתזכיר ההתאגדות של קק"ל קובע איסור על חלוקת רווחים, אך בה בעת קובע כי האמור בתזכיר קק"ל לא ימנע העברת כספים להצ"ע לשם ביצוע פעילות ציונית שיש בה כדי לסייע למטרות ההסתדרות הציונית העולמית, ובלבד שייחתמו הסכמים לשם כך. עיקר פעילותה של הצ"ע נסמך על כספים אלו.

מזכירות החברה

בשנת 2017 הוגשה חוות דעת משפטית לפי דרישת רשמת ההקדשות, בקשר להסכם קודם בין הצדדים. מסקנותיה מקובלות עלינו. וזה דרך הילוכה: הצ"ע עצמה אינה בעלת מניות בקק"ל, אך חברי הועד הפועל של הצ"ע מכהנים כחברי האסיפה הכללית של קק"ל, ולמעשה פועלים מטעמה בקק"ל. משום כך, ולמען הזהירות, יש לבחון אם ההסכם מהווה "עסקה חריגה" אשר טעונה סבב של אישורים מיוחד על פי הוראות חוק החברות, התשנ"ט- 1999 ("חוק החברות") ובין היתר מצריכה גם אישור של בית המשפט, אם לאו. סעיף 345 יב(א)(2)בחוק החברות קובע כי עסקה חריגה של חברה לתועלת הצבור עם "בעל מניה בחברה או קרובו" היא עסקה חריגה, שטעונה בנוסף לקבלת האישורים של וועדת הביקורת, הדירקטוריון והאסיפה הכללית, גם אישור בית המשפט לאחר שניתנה לרשם ההקדשות הזדמנות להביע עמדתו. לעומת זאת עסקה שאינה חריגה דורשת אישור של ועדת הביקורת, הדירקטוריון, ודווח לרשם ההקדשות (סעיף 345 יב(א)(3) בחוק החברות).
"עסקה חריגה" מוגדרת בחוק החברות "עסקה שאינה במהלך העסקים הרגיל של החברה, עסקה שאינה בתנאי שוק או עסקה העשויה להשפיע באופן מהותי על רווחיות החברה, רכושה או התחייבויותיה" .
ברי כי העברת כספים לגופים ציוניים היא במהלך העסקים הרגיל של קק"ל, ועולה בקנה אחד עם מטרותיה. בחינת עמידה ב"תנאי השוק" אינה רלוונטית לנושא הנדון, בהעדר "שוק" דומה. עם זאת, ההעברה מתאימה להעברות כספים של קק"ל לגופים שונים, לביצוע פעולות בתחום מטרותיה, ועם ההעברות השנתיות הנגזרות מהסכמי הצ"ע – קק"ל לאורך השנים. השאלה העיקרית היא, אם מדובר בעסקה שעשויה להשפיע באופן מהותי על רווחיות החברה, רכושה או התחייבויותיה .
כפי שהבהירה הועדה הציבורית, ולאור עמדתו של פרופ' שרון חנס, יש לבחון הן את המהות הן את הפן הכלכלי של ההשפעה על הרווחיות. אשר לאחרון, פרופ' חנס הסביר כי קיים "כלל אצבע" שלפיו העברת כספים בשיעור של עד 5% מהכנסות החברה לא תיחשב השפעה מהותית על הרווחים, הרכוש או ההתחייבויות. הכלל אינו נוקשה, ופרופ' חנס סבר כי ניתן "למתוח" את השימוש בו לכ- 6% בנתונים הקיימים. סכומי הבסיס שהציע פרופ' חנס לבחון הם הכנסות החברה השוטפות, מרשות מקרקעי ישראל)רמ"י(ומהשקעות כספיות.
לאחר שבחנו את הדברים, סברנו כי ראוי לשמור על שיעור מקסימלי של 5% מהכנסות החברה, כפי שהיה נהוג עד כה. בשים לב לשונות הרבה בהכנסות קק"ל בין השנים שנבחנו, אנו מקבלים את התחשיב כפי שנערך, לפי 7 השנים האחרונות, בתוספת הפרשי הצמדה כבסיס לחישוב. אנו סבורים כי גם בחינת מהותיות העסקה מביאה לאישורה: מדובר בהיבט איכותי שלוקח בחשבון הן את מטרות ההעברה הן את שיעורה.
ההסכם מפרט דרכי פיקוח ראויות, על ידי צוות היישום, רו"ח חיצוני וע"י מבקר המוסדות הלאומיים. דו"ח שנתי יועבר גם לעיון ועדת הביקורת החיצונית של קק"ל. לכך יש להוסיף את הסכמת הצ"ע כי חלק הארי של הסכום ישמש לפעילות הציונית עצמה. זאת ועוד, הוצאות המנגנון יהוו לא יותר מ- 25% מכספי התוספת שמעבר לסכום השנתי לפי ההסכם הקודם, כלומר מעל 151,000,000 ₪.
לא עמדנו בהחלטה זו בפרוטרוט על כל סעיפי ההסכם, אך מובהר כי אנו מאשרים אותו כלשונו, לרבות ההבהרות שנתקבלו בכתב. אנו מצפים ומקווים כי שני הגופים יוסיפו לעשות חיל ויעשו המיטב והמירב לעמוד במטרותיהם הציוניות החשובות.
החלטה זו ניתנת לפי סעיף 345 ח(ה(6 א)בחוק החברות, ובשים לב להוראות סעיפים 345 יב (א), 271 , ו- 270 (1)בחוק החברות. הועדה מאשרת את הסכם ההתקשרות עם הצ"ע ואת הסכם ההתקשרות עם ע"ץ כעסקה שאינה חריגה. הנושא יובא לדירקטוריון קק"ל, ידווח לרשם ההקדשות, ויובא לאישור האסיפה הכללית.

הצבעה:
אושר פה אחד

חתימת יו"ר הועדה, השופטת בדימוס אסתר שטמר: